

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Sacramentis In Genere Ac De Sacramentalibus Nec Non De Sacramentis Baptismi, Confirmationis, atque Extremæ Unctionis Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio LXXIX. Argumentum. Quia Extrema Unctio ministranda est tantummodò infirmis gravi morbo, non autem levi laborantibus, proponuntur, ac resolvuntur objecta de S. Hiduvige, de S. Malachia, & de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94638)

quia nunquam peccaverat. 2. Quia in ipsa non poterat verificari forma hujus Sacramenti, & fuisset indecentia dicere, *Indulgeat tibi Dominus quidquid per Visum, aliosve sensus deliquisti.* 3. Quia Deipara non timebat tentationes diaboli; qui imò contra eam stare non poterat, quæ erat *Terribilis, ut Castrorum acies ordinata. Cantic. 16. 9.* 4. Quia Mater Dei non eguit confortatione, aut alleviatione in morbo; siquidem obiit sine morbo, & expiravit ex amore, & desiderio fruendi Christo Filio suo. En ejus verba ad S. Brigittam in *Revelat. libr. 6. cap. 62.* Cum quadam die, lapsis aliquibus annis post Ascensionem Filii mei multum anxierer de desiderio perveniendi ad eundem Filium meum; vidi Angelum fulgentem, sicut antea videram, qui dixit mihi: Filius tuus, qui est Deus, & Dominus noster, misit me nunciare tibi, quòd tempus jam est, quo corporaliter venies ad eum: ad recipiendam coronam Tibi preparatam. Et paulò infra: Cumque quadam die animus meus suspensus esset in admiratione Divinae charitatis, tunc Anima mea in ipsa contemplatione repleta fuit tanta exultatione, quòd vix se capere poterat, & in ipsa consideratione Anima mea a corpore fuit soluta. Igitur Deiparam nec eguisse Sacramento Extremæ Unctionis, nec illud recepisse opinati sunt Paludan. in 4. dist. 23. q. 3. art. 2. Gabriel. in *Supplem. q. 1. dub. 3.* & Victoria in *Summa num. 222.* quibus addendi sunt ex modernis Sancius in *Selectis disp. 27. num. 20.* Vafquez tom. 2. in 3. part. disp. 119. cap. 8. Narbona de *Etate ad Annum 90. n. 3.* Collegium Salmanticens. de *Sacram. in gen. tract. 7. cap. 4. n. 5.* ubi alios Theologos citat, & Maffrius d. disp. 6. num. 115.

Nihilominus quidquid sit de his opinionibus; cum utraque probabilis censeatur à Thoma Tamburino d. libr. 6. de *Extr. Unct. cap. 2. §. 3.* Rationes pro affirmativa sunt, quòd licet Sanctissima Virgo Mater Dei non indiguerit hoc Sacramento pro remissione culparum, à quibus omninò fuit immunis, neque ad roborandam animam contra tentationes diaboli, aut alleviandam infirmitate, quam non habuit; nihilominus voluerit devotè ipsum suscipere mortis suæ die appropinquante tum ut præberet fidelibus exemplum humilitatis; tum ut frueretur meritis Christi Filii sui, à quo fuit institutum hoc Sacramentum, quo utique capax erat tanquam creatura humana, etsi Sanctissima, & expers cujuscunque peccati; satis enim est ad capacitatem, ut ex humana conditione poverit peccare, tentari, & infirmitate urgeri; quamvis ex sublimi prærogativa suæ Dignitatis, & ex superabundantia Divinæ gratiæ, ac donorum Spiritus Sancti subiecta non fuerit hujusmodi miseriis animæ, vel corporis, ut latius disserunt DD. in tertio argumento allegati, & in specie Suarez d. tom. 2. disp. 18. sect. 3. Cornelius à Lapide d. *Comment. in Epist. D. Jacobi cap. 5. sub Vers. 2.* Et Emin. Cardin. de Laurea d. disp. 11. de *Extrem. Unct. num. 176.* ubi etiam reddit rationem, propter quam ipsamet Sanctissima Virgo receperit Baptismum, quo non egebat, cum esset concepta absque peccato originali, & semper servata innocens, ac libera ab omni culpa actuali. Nec facit amaritudinem forma Sacramenti Extremæ Unctionis; nam ajunt DD. prædicti, quòd verba *Quidquid deliquisti*, intelligenda veniunt sub conditione, scilicet: *Si deliquisti.* Igitur reassumendo materiam, firma consistit illa tertia conditio, quòd pueris non est ministranda

Extrema Unctio antequam pervenerint ad adultam ætatem, & assecuti sint Usum Rationis.

Sed dicit aliquis, in qua ætate Pueri censendi sunt habere usum rationis, & esse capaces Sacramenti Extremæ Unctionis? Huic quaesito respondens Narbona de *Etate Ann. 7. q. 8.* ait duas esse opiniones Theologorum: Una, quòd tunc censentur habiles ad recipiendam Extremam Unctionem, quando reputantur tales ad sumendam Sacrosanctam Eucharistiam, videlicet post duodecimum saltem annum. Ita Sotus in 4. *Sent. dist. 23. q. 2. art. 2. col. ult. vers. si quæras.* Vivaldus in *Candelabr. Aur. De Extr. Unct. cap. de Suscipiente n. 7.* Et alii plures, quos cumulat Narbona d. *quaest. 8. num. 2.* & Diana Coordinatus tom. 2. tract. 4. res. 44. quæ in Inordinato, seu Diana veteri existit in part. 3. tract. 6. resol. 89. Altera opinio est, attendendam illam ætatem, in qua pueri sunt capaces Sacramenti Pœnitentiæ, & incipiunt confiteri culpas suas etsi veniales; idest in sexto, vel septimo anno secundum majorem, vel minorem vivacitatem intellectus eorundem; ob illam manifestam rationem, quòd Sacramentum Extremæ Unctionis est consummativum Pœnitentiæ, & cui hæc ministratur, eò magis illud dari potest, ut sustinent Layman d. libr. 6. tract. 7. cap. 4. n. 2. Melchior Zambranus de *Casib. occur. temp. mort.* Et alii apud Dianam Coordinatum d. tom. 2. tract. 4. resol. 44. & 45. Idem docet Narbona de *Etate d. Anno VII. quaest. 8. num. 3.* alios DD. modernos cumulans; & Sancius in *Selectis d. disp. 27. num. 15.* Et hæc secunda opinio est amplectenda, quam etiam docet Gobat d. tract. 8. num. 822.

Duo autem sunt notatu digna, quæ supradicti DD. dicunt circa Extremam Unctionem pueris dandam. Unum est, quòd si Parochus sit dubius, an puer habeat usum rationis, & an sit capax, vel non hujus Sacramenti: debet illud ei ministrare sub conditione, *si capax es?* Ita Sancius d. disp. 27. num. 17. Diana Coordinatus d. tom. 2. tract. 4. resol. 43. & resol. 45. Et Emin. Cardin. de Lugo de *Eucharistia disp. 13. sect. 4. n. 41.* ubi idem esse servandum circa Sacrum Viaticum eidem puero exhibendum. Alterum est, quòd si uno, & eodem tempore Parochus vocetur ad dandum Oleum Sanctum tum adultæ agonizanti, qui confessus, & communicatus fuit; tum puero in agonia pariter constituto, qui neque confessionem, neque communionem fecit, tenetur Parochus prius ministrare Sacramentum Extremæ Unctionis huic puero annorum sex, vel septem, qui Sacramenta Pœnitentiæ, ac Eucharistiæ non potuit recipere; quam adulto prædicto; ea ratione quia iste puer, (qui ex defectu loquelæ supponitur non posse confiteri, neque Sacrum Viaticum recipere) censetur magis indigere auxilio Sacramenti Extremæ Unctionis tum ad delenda venialia, tum ad robur animæ in eo mortis articulo; quam ille adultus, qui alia Sacramenta recepit, & plus indigenti est prius succurrendum, S. Thom. 2. 2. q. 32. & 33. ut fufius differit Sancius d. disp. 27. num. 11. & 12.

DECISIO LXXIX.

ARGUMENTUM.

Quia Extrema Unctio ministranda est tantummodò infirmis gravi morbo, non autem levi laborantibus, proponuntur, ac resolvuntur objecta de S. Heduvige, de

4. dum sanis, sed tantum infirmis quod non omnibus infirmis levi aegritudine gravatis est ministrandum, sed tantummodo infirmis periculosè decumbentibus, ut ex verbis utriusque Concilii Florentini, ac Tridentini supra relatis colligitur, & notant antedicti Doctores. Si quidem Lutherus fuit, qui causam convitiandi catholicos queritans, in *libr. de Captivitat. Babyl.* quibuscumque etiam leviter infirmantibus Sacramentum hoc Extremæ Unctionis dandum scripsit: *Apostolus* (inquens) *in hoc ungi, & orari precipit, ut infirmus sanetur, & allevietur, hoc est, non moriatur, illi contra dicunt, non esse dandum Unctionem nisi decessuris, hoc est, ut non salventur, & allevientur.* decessuris, hoc est, ut non salventur, & allevientur. Lutherum sequutus est in hoc errore Calvinus, (ut diximus supra Decis. 74. num. 32.) qui *libr. 4. Instit. cap. 19.* hæc contra Catholicos effutens ait: *Jacobus omnes infirmos vult inungi: isti non infirmos, sed semimortua cadavera suapinguedine inficiunt, cum jam anima in primoribus labris laborat, vel, ut ipsi loquuntur, in extremis utriusque verba supradicta refert Ivenim in Comment. Histor. & Dogm. De Sacram. Extremæ Unctionis. quest. 7. cap. 1. tom. 2.* Ceterum calumnie sunt horum hæresiarcharum; quia Ecclesia Catholica semper in usu habuit ministrare hoc Sacramentum non leviter ægrotantibus, sed graviter decumbentibus, & quando morbus ex prudenti Medicorum, ac Parochorum judicio periculosus reputatur; ut manifeste constat ex vitis Sanctorum, collectis tum per Laurentium Surium, tum per doctissimum Bollandum; ac recentissime per eruditissimos Monachos Congregationis S. Mauri D. Lucam d' Achery, & D. Joannem Mabillon in *Seculis benedictinis*, impressis *Lutetia Parisiorum Anno 1669.* in nobilissima Bibliotheca Monasterii S. Justine de Padua existentibus, in quibus frequenter legitur, ab Anno Christi 700. ulque in præsentem diem, quod Sancti Episcopi, Abbates, Prælati, ac animarum Pastores præbebant Sacramentum Extremæ Unctionis infirmis, & ab his flagitabatur, non in initio morbi, aut levis infirmitatis; sed quando aegritudo ita urgebat, ut vicinam esse mortem designaret, & exempla plura hujus veritatis transcribit ex SS. Patribus Ivenim in *d. Commentar. Histor. & Dogmat. quest. 9. cap. 2. concl. 2.* Hinc ferè omnes DD. dicent, quod si ungatur Oleo Sancto infirmus, de ejus infirmitate nullum sit periculum nec in re, nec in prudenti assistentium opinione, Unctio ipsa non solum sit illicita, sed etiam invalida; ut bene demonstrat Suarez *tom. 4. in 3. par. D. Thomæ disp. 42. sect. 2.* Gobatus *d. tract. 8. num. 834.* Castropalaus *de Extr. Unct. disp. unic. punct. 6. num. 13.* Tamburin. *d. lib. 6. cap. 12. §. 5.* Mastrius *d. disp. 6. num. 114.* Et Emin. Cardin. de Laurea *d. disp. 11. num. 165.* præter alios Theologos Morales, quos citat, & sequitur Diana *part. 9. tract. 6. resol. 44.* Quæ residet in Coordinati operis *tom. 2. tract. 4. resol. 38.* ubi concludentes rationes adducit pro expectando periculo infirmitatis, ad hoc ut validè conferatur hoc Sacramentum.

6. Sed contra hanc doctrinam objiciet aliquis: Primo exemplum S. Hedvigis Ducissæ Poloniæ relatum tum à Surio in ejus vita die 15. *Octobris cap. 8.* tum à P. Gobato *d. tract. 8. de Extr. Unct. num. 855.* his verbis: *Præquam Sancta Hedvigis Ducissa Polonia ullo morbo tentaretur, cognito tamen divinitus, & morbum, & mortem imminere, petiit ungi extreme.* Et satis factum est ejus desiderio, & Doct. Clericali *Tom. 1. Liber 1.*

Oleo Sancto uncta est. Igitur non tam infirmis periculosè decumbentibus, quam etiam sanis potest Unctio Extrema ministrari. Secundo exemplum S. Malachiae, de quo supra Decis. 74. num. 35. relatum ab eodem Gobato *d. tract. 8. num. 935.* Et ab Ivenim *de Extr. Unct. quest. 9. d. cap. 2. col. 6.* Ipse enim Sanctus Malachias Episcopus cum suis lacrymis, ac precibus obtinuisse à Deo resurrectionem de morte ad vitam Matronæ unius, quæ decesserat absque Sacramento Extremæ Unctionis; *Mane facta* (sunt verba S. Bernardi Abbatis factum S. Malachiae referentis) *aperuit oculos, quæ fuerat mortua, & agnito Malachia, inclinans devotè salutavit eum; & versoluctu in gaudium, stupor apprehendit omnes; & UNXIT eam nihilominus, sciens in hoc Sacramento remitti peccata; & quod Oratio fidei salvat infirmum.* Si igitur resurrexerat, quæ fuerat mortua; non erat amplius infirma; reddita erat ad vitam restituta ad sanitatem; & nihilominus eam UNXIT S. Malachias. Ergo etiam sanis, vel saltem ubi non est periculum mortis ministrari potest Extrema Unctio. Tertiò objicitur exemplum Græcorum, ac Ecclesiæ Orientalis, in qua confertur Sacramentum Extremæ Unctionis personis in bona sanitate constitutis, tum feria quinta in Cæna Domini statim post consecrationem Oleorum: tum ad libitum Sacerdotis, quando poenitentes confessi sunt peccata sua; applicando Unctionem illam in partem poenitentiae; tum etiam in quacunque levi aegritudine, & minimo dolore capitis. De primis ait Goar. in *notis ad Officium S. Olei: Unumquemque Oleo Sancto ab Episcopo benedicto se in Ecclesia Orientali ungendum offerre Feria V. in Cæna Domini: unctionemque hujusmodi, ut peccatorum antidotum, & Sanctitatis largitricem Sacra Communioni præviā Episcoporum manu suscipere.* Et Leo Allatus *de Eccl. Occident. & Orient. perpet. consens. cap. 16.* hæc habet: *Non tantum infirmos, sed sanos quoque homines Extrema Unctione, & sæpius (Græci) inungunt.* De secundis idem Gobat ubi proxime ita subdit: *Ritus, quo gravioribus subditi peccatis, licet sint ex omni parte sani, quia tamen ægrotorum delicta Sanctam Unctionem curare noverrunt, illam deinceps pro canone, idest pro poenitentia acceptant; & a Sacerdotibus tota precum harum serie se expiandos, & infirmorum unctio velut adversa anima valetudine affectos, & medendos offerunt.* Quippe Græci ea verba S. Jacobi *Infirmatur quis in vobis &c.* interpretantur non tantum de infirmitate corporis, quantum de aegritudine animæ, quæ sunt peccata; quare etiam Job Monachus in *contemplat. Septem Myster. Eccl.* scribit: *Tempus autem, quo oporteat suscipere Euchæleon, (idest Olei Sancti Sacramentum) tota est mortalium vita post peccatum ad extremum usque spatium.* De tertiis antedictus Goar pariter testatur: *Officio peracto, (scilicet dum moribundus Oleo Sancto est inunctus) ex adstantibus plerique, vel spiritualis benedictionis obtinenda, vel levis alicujus doloris eos assistantis leniendi gratia, Unctionis medela se curari exoptant; quod postea Sacerdotes, eadem oratione ac super agros recitata complent.* En itaque quod Græci Oleo Sancto liniunt, & sanos, & levi morbo affectos, ut latius disserit prælaudatus Ivenim *d. qu. 7. c. 2.* Quare objici potest quod dictum est supra de Deipara Decis. LXXVIII. num. 14. & 15. Eam, etsi nullam corporis aegritudinem passam, Olei Sacri mysterium suscepisse.

Z

Sed his

Sed his objectionibus non obstantibus subsistit quarta conditio, de qua agimus, ad validam ministrationem Sacramenti Extremæ Unctionis; quod scilicet illud recepturus non sit sanus, sed gravi, ac periculosa corporis infirmitate laboret; & ad primum obiectum, seu exemplum S. Heduvigis respondetur, multa Sanctorum facta esse admiranda, non imitanda, ut dictum est paulo ante *Decis. LXXVII. n. 30.* & advertunt Lessius de *Iust. & Jur. lib. 2. cap. 9. num. 23.* Emin. Card. de Lugo *eod. tract. disp. 10. num. 16.* & Gobatus *tract. 2. num. 631.* idcirco S. Heduvigis sicut divinitus agnovebat, se brevi infirmam, ac morituram, ita divino instinctu petiit, se Sacra Unctione muniri. Nisi ulterius dicamus, quod jam certior facta à Deo de imminente corporis morbo, poterat infirma reputari juxta regulam: *Proximè accingendus habetur pro accincto l. penult. ff. de Milit. testam. fal. in Auth. Si qua mulier. C. de Sacrosanct. Eccl. num. 23.* Illustrissimus Comes Jacobus Caimus Utinensis, (olim Primarius Lector Juris Civilis in hoc Publico Gymnasio Patavino, eloquentia, ac jurisprudentia tyndus præfulgens, Præceptor meus, ac ad Lauream mei Doctoratus Promotor humanissimus) in suis *Lucubrat. Var. ad Rubr. ff. Solut. Matrim.* ubi ex hac regula probat, fundum, ac prædium sponsæ reputari dotale ob proximitatem futuri Matrimonii; idcirco etiam Sancta Heduvigis, cum proxima esset ejus mortalis infirmitas, potuit tanquam infirma Oleo Sacro liniri. At P. Gobatus *d. tract. 8. num. 873.* scribit, quod Sacerdos non tenebatur credere S. Heduvigi eam à Spiritu Sancto infligari ad petendum puidiam repugnans divinis litteris, sensuique totius Christianitatis; quamvis illum excuset, cum eo tempore non esset tam clarè definitum, prout postea in Concilio Florentino, hoc Sacramentum non esse conferendum nisi actu infirmis. Ad factum S. Malachias idemmet Gobatus *eod. tract. 8. num. 937.* respondet, Sanctum illum Antistitem credidisse, mox iterum Matronam resuscitatam esse morituram, vel quod Christus dispensavit in eo casu, ut etiam non infirmæ Sacramentum Extremæ Unctionis ministraret, & hanc suam dispensationem eidem Sancto manifestaret. Dicendum puto, quod S. Malachias reputavit ipsam periculoso morbo adhuc detineri; at enim Historia (cujus Auctor censetur mellissimus S. Bernardus) quod S. Malachias eam Oleo Sancto unxit; *Et post hæc abiit, & illa convaluit.* Ergo si post convaluit, tunc non erat sana; si sana non erat utique adhuc erat infirma.

Tertio obiecto de Unctionibus, quas ministrant Græci cum Oleo Sancto personis sanitate pollentibus in tribus illis casibus, seu temporibus supra consideratis, respondet eruditissimus Theologus, ac Canonista simul, Dominus Jacobus Pignatellus in *suar. Consult. tom. 8. consult. 84. num. 29. & seqq.* quod Unctiones illæ non sunt Sacramenta sed Sacramentalia, quæ sunt personis sanis illas petentibus, tanquam benedictiones quædam, habentes virtutem expiandi venialia; sicut in usu est apud nos Latinos benedictio cum Aqua benedicta, & hujus responsionis auctorum nominat Arcudium *lib. 5. de Sacram. cap. 4.* ut etiam notavi supra *Decis. LXX. num. 31. & 32.* ubi reuli hanc responsionem Pignatelli. Nec impropria reputari debet hæc responsio; quod Oleum Sanctum infirmorum sit materia Sacramenti, & materia Sacramentalium apud Græcos; siquidem

etiam in Ecclesia Latina Olea Sacra deserviunt non solum pro materia Sacramentorum, sed etiam pro materia Sacramentalium; nam ut dixi de *Confirmatione Decis. LIV. num. 8.* & supra *Decis. LXX. num. 32.* Sacrum Chrisma est materia Sacramenti Confirmationis, dum Episcopus illud ministrat; & est materia Sacramentalium, quando eodem Chrismate Sacro unctionur Altaria, Ecclesiæ, & Calices; nec non dum statim post datum Baptismum pueri baptizati caput in vertice linitur; quæ omnes Unctiones non sunt Sacramenta, sed quædam Sacramentalia, & benedictiones ab Ecclesia instituta.

Hinc desumere licet causam, propter quam Innocentius Papa VIII. in sua Constitutione circa Ritus Græcorum, quæ incipit: *Sub Carbolica professione Fidei* (quæ extat in primo tomo Bullarii Romani inter illas ejusdem Innocentii VIII. *Constit. XIV.* & apud Quarantam in *Summa Bullar. Verb. Græcorum Ritus*) Innocentius inquam VIII. non prescripsit, nec damnavit unctionem, quam imponunt Græci pro penitentia iis, qui confessi sunt peccata sua; sed tantum ordinavit, ne Unctio solummodo pro satisfactione penitentia per Confessores injungatur; quapropter si simul cum Unctione Olei Sancti alia opera satisfactoria penitenti fuerint juncta, ipsa Unctio toleretur; scilicet quia est quid Sacramentale habens aliquam vim satisfaciendi; ut latius disserit Pignatellus *d. consult. 84. n. 32. & 33. tom. 8.* cujus interpretatio est satis congrua; quamvis alii moderni Canonistæ, ac Theologi eam non admittant, & prædictas Græcorum Unctiones tamquam manifestos abusus non approbent; & Gonzalez in *Comment. ad c. Quæsit. 14. de verb. Significat. sub. n. 2.* ita scribit: *Improbanda est falsa Pietas quorundam Græcorum, qui hoc Sacramentum conferunt benevolentibus, si illud flagitaverint in remissionem peccatorum, ut tradit Franciscus Richardus lib. de Expedit ad Insulam S. Irenæ cap. 12. quam heteroclesim refert, & prædictas Theophilus Raynaud, tom. 16. in Heterocl. punct. 12. fol. 164.*

Porro adhuc ego cenfeo, non esse reputandas illicitas antedictas Unctiones Græcæ etiam sanis personis, vel modico aliquo dolore agitatæ impetitas; dummodo eis non abutantur, sed cum debita reverentia illas excipiant, uti Sacramentalia Ecclesiæ; ea ratione quia etiam in Ecclesia Latina antiquitus erant in usu, ut testatur ex testimonio Arcudii ipsemet Pignatellus *incit. tom. 8. conf. 84. n. 30.* his verbis: *Constat, quod Oleum benedictum foret distribui etiam in medicinam corporalem; quod cum in abusum tenderet, fuit prohibitum in Concilio Moguntino sub Carolo Magno can. 24. his verbis: Presbyteri sub sigillo custodiant Chrisma, ut nulli sub pretextu medicina, vel maleficiæ donare inde presumant; quod si fecerint, honore priventur.* Allegat deinde Arcudium *lib. 5. de Sacram. cap. 4.* referentem exempla Sanctorum, qui Oleum Sanctum adhibebant pro medicina alicujus doloris, vel levis infirmitatis; & præcipue celebre factum S. Gotardi Episcopi apud Sutrium *tom. 7. die 4. Maii. Qui iussit Presbytero, ut Sacro Oleo, quod infirmorum dicitur, ejus ungeret oculos, quæ quidem Unctio, & Sancti Viri preces ab illo dolore usque ad vitæ finem eam (mulierem dolorificam) immunem conservarunt.* Hujusmodi exempla plura studiosus Lector reperiet in Sæculis Benedictionis in *Indice Morali verb. Unctio.* Sed recordetur eorum, quæ scripsimus supra *Decis.*

Decif. LXXIX. num. 19. nempe ut plurimum Oleum, quo Sancti utebantur pro medicina ad curandos dolores, seu leves infirmitates, non fuisse Oleum Sacratum ab Episcopo solenni ritu in Feria quinta Cenae Dominicae Oleum simpliciter benedictum; quod ob reverentiam vocabatur Sacrum. Stat igitur, Unctiones Olei Sacras, quas Graeci impertiunt sanis, vel penitentibus, non esse Sacramenta; sed benedictiones Sacramentales, nullisque ponderis esse rationem eorumdem Graecorum quod verba D. Jacobi *infirmatur quis in vobis?* sunt intelligenda tam de infirmitate corporis, quam de infirmitate animae, quæ est peccatum; siquidem de sola corporis gravægritudine esse sumenda constat ex textu Græcorum Evangelii, tum Epistolæ S. Jacobi, in utriusque enim interpres ponit idem verbum, quo usus est ad denotandam infirmitatem Lazari *Joan. 11.* quæ certè fuerat corporalis; ut docet probat Gobatus *d. tract. 8. numer. 836. & 837.* ubi alii Interpretes S. Scripturæ ita sentientes referuntur.

Quarto tandem obiecto respondetur, utique Deiparam migrasse ex hac vita non ex morbo aliquo, sed ex vehementissima charitate in Deum, ut dictum est antecedenti *Decif. LXXVIII. num. 19.* & hac de causa plurimi DD. opinantur, eam non receperit hoc Sacramentum Extremæ Unctionis. Sed esto illud receperit, cum jam certa facta esset ab Angelo de proximo ejus exitu ex hac vita, ritè potuit illud suscipere ex regula præcitata *num. 11.* & ex dicendis infra de senio confectis, ac aliis, qui probabiliter reputantur de die in diem morituri ob nimiam corporis debilitatem, de quibus Gobatus *eod. tract. 8. num. 840. & num. 852.*

Quo ad secundum genus personarum, quæ valide, ac licite Sacramento Extremæ Unctionis veniunt munientur, illæ sunt, quibus mors imminet non ex intrinseca corporis ægritudine; sed ex aliquo extrinseco mortali accidente. De his personis Doctores dant exempla sequentia. Primò de illis, qui ob fluxum sanguinis è naribus versantur in discrimine vitæ, Gobat. *d. tract. 8. num. 842. & num. 852.* Secundò de Puerpera, quæ ob partus difficultatem, ac nimios, & diuturnos dolores constituta est in probabili periculo vitæ Vivald. in *Candelabr. de Extr. Unct. §. de Suscipientibus num. 3.* Reginaldus *lib. 38. num. 68.* Diana *part. 10. tract. 12. resol. 9.* reposita in *Coordinato tom. 2. tract. 4. resol. 49.* ubi concordantes allegat. Gobatus in *tract. 2. de Baptismo num. 57. 247. & 260.* nec non in *cit. tract. 8. à num. 843. & seqq.* ubi advertit, quòd non est ungenda Oleo Sacro parturiens in ordinario partus periculo; sed ubi illud sit ingens, & ex iudicio Medicorum agatur de discrimine vitæ. Tertiò de quibuscunque mortaliter vulneratis, & de his frequentes sunt casus in hac Urbe Patavina; ac non semel ego necesse habui Sacro Oleo linire vulneratos ab eorum inimicis, dum juvenis coadjuvabam R. D. Antonium Pulcheri de Castrofranco Virum pietate, ac prudentia eximium Parochum S. Petri educatorem meum; de his advertit Gobatus *cit. tract. 8. num. 853.* Quarto de illis, quos Vipera momordit, & ex veneno mors imminet Gobat. *ibid.* ea ratione, quia omnia venena sunt exitialia, & potissimum viperarum, ut ostendit Zaccarias in *Q. Q. Medicoleg. lib. 2. tit. 2. quest. 4. per totam*, in qua refert varia venenorum genera; & inter ea pilos felis, qui assumpti in stomachum sunt venenosi, ac mortales. Quintò de oppressis gravi aliquo deliquio, qui sensus amisere. Idem Gobat *d. tract. 8. num. 894. & seqq.* Sed attendendum iudicium Medicorum, vel ab experto Parocho observandus pulsus ejusdem decumbentis; non enim omnia deliquia sunt mortalia, præcipuè in mulieribus; ut sæpè in praxi ego observavi. Sexto de timentibus propinquam apoplexiam; si tamen non levi, ac continuo morbo affligantur; secus si sola dispositione corporis ad illud supremum malum; de quo si vehemens suspicio habeatur, satius erit, infirmum petere, ac desiderare hoc Sacramentum; sed differre ejus ministrationem, vel ad tempus apoplexiæ, vel donec majora ejus indicia habeantur, ut differendo pro utraque opinione concludit idem Gobatus *d. tract. 8. num. 875. & 876.* Septimò de pereuntibus ob ebrietatem inadvertenter contractam, Dixi inadvertenter, quia si aliquis voluntariè, aut ex habitu se inebriasset, & in mortis periculum incidisset, neque Sacro Viatico, neque Oleo Sancto esset dignus, ut fusi tractat Gobatus *de Sacra Commun. tract. 4. num. 194. & seqq.* & etiam *de Extr. Unct. tract. 8. num. 832. & 833.* nec non in *Quinario tract. 5. cap. 50.* ubi *num. 4.* reddit rationem; scilicet quia talis ebrius voluntarius est in peccato mortali, & si à Vino suffocetur, privandus est Ecclesiastica sepultura, *ext. text. & DD.* ibi allegatis. Vice versa si ebrietas contracta fuit involuntariè, & inculpabiliter, puta quia combibones Vino immiscuerunt saltem, ut notat Julius Clar. in *Praxi Crimin. lib. 5. §. fin. quest. 60. num. 11.* & ibi Bajardus *num. 41.* aut bibit vinum generosum, vel meracum putans aqua mixtum, ut considerat idem Gobatus *d. tract. 4. num. 196.* in his casibus urgente discrimine vitæ, Oleo Sancto liniendus, ac si confiteri potest, audiendus, absolvendusque est; cessanteque periculo vomitus communicandus, & si obeat, in loco Sacro sepeliendus. Gobatus in *Quinario d. tract. 5. cap. 50. num. 5.* & de Communionem *tract. 4. num. 197.* ubi subdit, quòd in dubio præsumitur ebrietas esse involuntaria, quando accedit illi, qui nunquam aut vix unquam fuit vino deditus; nam de nullo debemus facile præsumere delictum. *l. Meritò ff. Pro Socio.* Certè cum ebriosus opus est in Parocho magna prudentia, ne de facili præbeat Sacramenta cum eorum contemptu, irreverentia, vel nullitate, & è contrario, ne desit adiutorio etiam ebriosorum. In primis annis mei Sacerdotii quodam vespere vocatus fui ad ministranda Sacramenta coquo N. N. Nobilis Veneti habitantis in hac Parochia S. Petri; asseriebant enim confervum eum mori, Cucurri, reperi eum in lecto gemitibus animam ferè exhalantem. Clamabant confervi prædicti: cito ungatur Oleo Sancto, quia moritur. Ego steti strenuè, & interrogavi coquum, an ultra solitum bibisset? ille annuit. Ego addidi: mitte digitum in gutture. Ita fecit, & ecce copiosus vomitus magnæ quantitatis vini, quo ejecto à stomacho, cessavit infirmitas, & instantia Extremæ Unctionis. Ultimò ungendi veniunt Oleo Sancto tum Phthisici, ac Hydropici, cum difficilis in eis sit respiratio; tum peste afflati, sive nimio senio confecti; quia in his omnibus periculum est improvise mortis, & insperata suffocationis. Gobatus *d. tract. 8. de Extr. Unct. num. 851. 852. & 853.*

Quò ad Tertium genus, morientium scilicet per manus

manus carnificis, prout Reis accidit per Judices morti damnatis, Regula est à Doctores, & universali consuetudine approbata; quòd his Extrema Unctio non est ministranda; quia licet sint exeuntes ex hoc mundo, tamen non sunt infirmi, pro quibus hoc Sacramentum fuit institutum. S. Thom. in 4. dist. 23. q. 2. art. 2. Layman libr. 5. tract. 8. cap. 4. num. 4. Tamburin de Extr. Unct. lib. 6. cap. 12. §. 5. num. 2. Emin. Cardin. de Lauræa d. disp. 11. num. 169. Gonzalez, in cap. Quæsit, num. 2. de Verb. Signific. tom. 5. & Maltrius d. disp. 6. num. 104.

Duo tamen casus notat Gobatus d. tract. 8. num. 847. & 848. in quibus etiam infelices Rei à carnifice trucidandi liniri possunt Oleo Sacro, & muniri hoc Sacramento. Primus casus est, si publicata mortis sententia, & adveniente die executionis ejus, Reus vel obtruncandus, vel suspendendus mortali febre, aliove gravissimo morbo afficiatur; tunc enim ultra Sacramenta Confessionis, & Eucharistiae, etiam hoc Extremæ Unctionis debet eidem ministrari; verè enim est infirmus, ac infirmitate periculosa laborat, ut ait Escobar Problem. 30. quem laudat, ac sequitur Gobatus ibidem num. 847. Alter casus est, quando Reorum, præcipuè homicidarum, artus, brachia, femora, tibiae, aspectus franguntur rota ferro prominente armata. In hac carnificina, quæ legibus, & moribus Germanorum, ac Francorum recepta est, ac practicitur cum homicidis voluntariis, aliisque publicis latronibus, & viarum grassatoribus, sæpe accidit, ut reus fractis ossibus implexus rotæ post illam horrificam contractionem diu vivat, & à spectantibus haustus aquæ frigida petat; adeo ut etiam per triduum animam agat, antequam expiret. In hoc casu sicut licitum est tam sæcularibus, quam religiosi solari miserrimum illum patientem; ita non censetur prohibitum eidem penitenti, & hoc Sacramentum Extremæ Unctionis flagitanti, illud pie ministrare, etsi suæ rotæ alligato; ea ratione, quia in tali casu superviventia post fracturam ossium Reus ipse morti proximus est ob vulnera suscepta, & ob ossifragium; ut considerant Palaus, ac Tannerus, quos citat, & sequitur ipsemet Gobatus d. tract. 8. d. num. 848. cum duobus sequentibus; subdens in nihilo offendi referentiam Sacramenti exhibiti in illo patibuli loco, quia nullus planè locus determinatus est pro hac inunctione; neque Magistratum sæcularem posse id prohibere; cum sit actio merè spiritualis, nihil præjudicans publicæ justitiæ. Tali carnificina, ait P. Gobatus, vidisse puniri mulierem lacertosam, quæ aliam in domo propria ex insidiis trucidaverat, cremio in caput impacto. Perantiquum fuisse rotarum supplicium docet Cælius Rhodigin. Lest. antiquar. libr. 10. cap. 5. & multiplicis generis rotas fuisse notat Emin. Card. Baronius in Martyrolog. Rom. die 13. Aprilis.

DECISIO LXXX.

ARGUMENTUM.

Ostenditur, quòd infirmus priusquam ungatur Oleo Sancto debet Sacramentaliter confiteri peccata sua; discutitur utilis Quæstio, quid agendum à Parocho, si infirmus sensibus sit destitutus? vel in amentiam prolapsus, itaut non possit con-

fiteri? Refertur duplex stultitia: Una spiritualis, & meritoria, quam servi Dei affectarunt, inter quos B. Simon Salo, B. Jacoponus, & S. Philippus Neri; altera naturalis, & miserrima, ejus septemdecim species dignè scitu numerantur. Tandem resolvitur Extremam Unctionem esse dandam infirmis amentibus, qui antea habuerunt usum rationis; non etiam stultis à nativitate, nisi sub conditione: si aliquo modo deliquisti.

SUMMARIUM.

- 1 Dolor de peccatis requiritur in infirmo, ut Oleum Sanctum recipiat.
- 2 Confessio mortaliū debet precedere Extremam Unctionem.
- 3 Publicus Penitens non inungitur Oleo Sancto ante reconciliationem.
- 4 Excommunicatus est prius absolvendus, dein Oleo Sancto unguendus.
- 5 Sensibus destitutus infirmus an inungendus?
- 6 Peccatori notorio sensibus destituto an Extrema Unctio sit danda?
- 7 Argumentum à denegata sepultura Ecclesiastica ad denegationem Sacramentorum non valet.
- 8 Amentibus seu furiosis an danda sit Extrema Unctio.
- 9 Stultitia duplex, spiritualis, & sancta: naturalis & miserrima.
- 10 servi Dei se stultos fingunt.
- 11 B. Simonis Salostilla stultitia.
- 12 B. Jacoponi Tudertini sanctissima dementia.
- 13 Cornelii à Lapide encomium stultitiæ Sanctæ.
- 14 S. Philippus Neri demens reputari curabat.
- 15 Amentes unde dicti?
- 16 Stultitiæ naturalis causa quanam sit?
- 17 Species plurimæ Stultitiæ naturalis.
- 18 Ira est species dementiæ.
- 19 Metus gravis causat dementiam.
- 20 Luxuria impetus facit insanire.
- 21 Amor nimius dementia est.
- 22 Ebrii dicuntur insani.
- 23 Dormientes loquendo, ac deambulando sunt dementes.
- 24 Sopor gravi oppressi reputantur amentes.
- 25 Apoplexia aufert rationis usum.
- 26 Epileptici censentur dementes.
- 27 Phrenetici species stultitiæ.
- 28 Ecstatici vocantur dementes.
- 29 Lycanthropia species stultitiæ. Et quæ?
- 30 Hidrophobi qui sint? & quomodo amentes?
- 31 Dæmoniacci, ac Fanatici qui dicantur?
- 32 Tarantula morsus facit insanire.
- 33 Morti proximi insanire solent.
- 34 Hypochondriaci dicuntur dementes.
- 35 Uterinus furor in mulieribus causat insaniam.
- 36 Extrema Unctio requirit devotionem in suscipiente.
- 37 Sacramentum non datur, ubi ejus effectus non operatur.
- 38 Moriendi modus, quem pius Vir dicebat eligendum sibi.
- 39 Amentes, qui antea usum rationis habebant, unguendi Oleo Sancto.

40 Ament-